

Keshava és una paraula procedent del sànscrit que significa "èxtasi, estat de consciència elevat". És el nom que els nostres entrevistats han escollit per a la seva empresa i amb ell firmen les seves obres. En Nacho Botí i l'Antonio Lluís comparteixen des de l'any 83 un despatx d'arquitectura a Barcelona.

Arquitecte i especialista en vitralls, l'Antonio va aprofundir en aquesta branca de l'art a l'Escola Massana i viatjant pels Estats Units, "on vaig conèixer els millors artistes mundials de l'actualitat". Va ser "aquest interès per la llum i el color el que em va dur a conèixer en Nacho. D'aquesta manera, es van unir la inquietud de l'arquitecte i la de l'artista, que són totes dues les meves professions". L'ofici del Nacho és el de pintor: "He passat al vidre els quadres que tinc, una tècnica molt original i alhora difícil que m'ha permès trencar amb la idea que tothom té dels vitralls".

No resulta difícil conjugar aquestes dues habilitats: "Tenim estils diferents, però alhora complementaris en l'espai arquitectònic", ens explica l'Antonio. "De vegades es necessita un criteri romàntic, com el del Nacho, i d'altres cal una expressió més geomètrica i minimalista, en altres paraules més adherida a l'arquitectura". Tot i l'estreta relació de l'art del vitrall amb l'arquitectura, la seva presència a la llar no és habitual: "La causa pot ser el desconeixement del vitrall actual. El públic acostuma a associar aquest element decoratiu amb les esglésies".

Tanmateix, l'Antonio té molt clar que el gust per aquesta decoració "és contagiós. La gent, quan ha vist el que hem fet, els ha agradat. Un company arquitecte em va comentar que la incorporació dels vitralls li havia suposat disposar d'un altre material en les seves obres. Si bé en un moment determinat es considerava que eren un component antiquat, cada cop els vitralls s'incorporen més sovint als edificis, com a element de distinció que dignifica l'espai. Un exemple seria el bloc d'oficines que vam fer al número sis-cents quaranta de la Diagonal, una obra artística que val la pena visitar". Una altra intervenció destacada dels nostres entrevistats és "la Iglesia de Palacio, a Logronyo. Vam incorporar-hi un vitrall fet amb criteris compositius clàssics i conceptes moderns a cadascun dels vuit arcs del seu claustre gòtic. Són molts els dibuixos que es poden incloure en els vitralls. Seria molt interessant treballar amb il·lustracions eròtiques, per exemple". Segons el Nacho, "és un crim retirar els vitralls de les cases antigues per incorporar-hi vidres normals i corrents. Existeix la tendència a fer edificis neutres, sense colors. S'hi incorporen tonalitats opaques o transparents. Durant segles s'ha optat fins i tot per tapar els colors, de manera que els temples queden despallats. Afortunadament, a Barcelona els edificis amb vitralls s'han restaurat de manera molt encertada. Pensem que la nostra actuació a edificis històrics o catalogats s'ha de fer amb criteris actuals en sintonia amb els classicisme que els envolta".

I és que l'art evoluciona i el que aquests dos homes pretenen és innovar: "Les set notes musicals continuen sent les mateixes que quan Mozart componia, però la música ha canviat, de la mateixa

manera que ha canviat la pintura. Els vitralls gòtics eren vidres de color com els que tenim ara, però actualment ens expressem mitjançant unes altres composicions, perquè l'arquitectura actual és diferent a la dels segles passats. Ara, per exemple, ja no s'utilitzen aquells colors tan estridents típics d'èpoques passades: existeixen tons més suaus que confegeixen un aire romàntic als edificis. L'únic que ens cal recordar és l'essència del vitrall, consistent en el fet que la llum traspassi l'objecte i així ens transmeti subtilitats. Cal tenir en compte que aquestes impressions són variables, un vitrall és un quadre en moviment. No sempre gaudim d'un dia assolellat, pot anar núvol; o bé hi ha la primavera, o hi ha la tardor. El vitrall es fa eco d'aquests canvis climàtics, mitjançant diferents lectures cromàtiques". Per a ells, "aquestes sensacions sintonitzen amb el nostre interior, perquè els éssers humans som, en realitat, vibracions. La satisfacció de renovar un element clàssic" és molt important per al Nacho: "Abans tothom seguia les mateixes pautes. Quan treballem, no sabem quin serà exactament el resultat final, de manera que sempre ens sorprèn". El que a nosaltres ens sobta és que els nostres protagonistes apliquin aquesta forma tan personal de treballar en llocs tan diversos com hamburgueseries o "un habitatge modernista, de divuit portes, dotze finestres, amb la innovació d'incloure els vitralls en llocs específics de les parets".

La creació d'un vitrall es prolonga "entre dotze i quinze dies" i inclou processos com "les tècniques de gravat a l'àcid i d'altres tan moderns com la incorporació de silicones transparents per enganxar els vidres, tot un seguit de mesures de l'aplicació de les quals garanteix un resultat ferm i més consistent que el típic emplomat". Una altra particularitat de la seva feina és que, "a diferència del costum predominant durant els anys 80, en què l'ús del vidre transmetia sensacions fredes, nosaltres volem dotar les nostres obres d'un sabor més dolç".

Són molts els projectes que en Nacho i l'Antonio tenen en ment: "Hi ha la idea de fer uns vitralls de caràcter actualitzat per decorar una catedral". L'Antonio té molt clar que "els vitralls agraden. Un cop el client els té finalment a casa seva en gaudeix molt. De vegades ens truca, al cap d'uns mesos d'haver-los incorporat a la llar, per dir-nos que n'està encantat, que aquesta decoració li alegra els matins quan es lleva. Ningú no pot negar que la llum del dia és vida; el que nosaltres transmetem realment al client amb la nostra feina és emoció".

És més, "el vitrall pot contribuir substancialment a l'equilibri interior de l'individu, perquè cada cop que el mires és diferent, en funció de factors com la climatologia, el moment del dia o el tipus de llum que el traspassi. La qualitat de vida no la proporciona únicament una banyera rodona o l'aire condicionat: la sensibilitat que et transmeti un vitrall en una posta de sol pot resultar molt més satisfactòria". I segur que el grau de satisfacció es multiplica quan aquests vitralls són obra d'artistes com els que ens han acompanyat en aquestes dues pàgines.

**“L’essència del vitrall
consisteix en el fet que la
llum traspassi l’objecte i
així ens transmeti
subtiletes. Un vitrall és
un quadre en moviment”**

Nacho Botí i Antonio Lluís - Barcelona (Barcelonès)